

Заровная Е.Н.

Киевский национальный торгово-экономический университет

ПРИНЦИПЫ УПРАВЛЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ УСТОЙЧИВОСТЬЮ ПРЕДПРИЯТИЯ

Аннотация

Исследовано управление экономической устойчивостью предприятия и выделены концептуальные принципы его осуществления. Рассмотрена целесообразность выделения именно таких принципов, доказана их необходимость. Раскрыта взаимосвязь между принципами управления экономической устойчивостью предприятия.

Ключевые слова: экономическая устойчивость, принципы управления, система, предприятие.

Zarovna K.

Kyiv National University of Trade and Economics

PRINCIPLES OF ECONOMIC SUSTAINABILITY OF THE ENTERPRISE

Summary

The management of economic sustainability of the enterprise was researched and the a conceptual framework for its implementation was identified. The appropriateness of such separation principles proved their necessity was considered. The link between the principles of the management of economic stability sustainability of enterprise was investigated.

Keywords: economic sustainability, principles of management, system, enterprise.

УДК 657.44:657.421.1

ВИЗНАННЯ ЗБИТКІВ ВІД ЗМЕНШЕННЯ КОРИСНОСТІ ОДИНИЦІ, ЩО ГЕНЕРУЄ ГРОШОВІ ПОТОКИ

Іващенко І.М.

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

У статті досліджено порядок визнання збитків від зменшення корисності одиниці, що генерує грошові потоки. Досліджено вимоги Міжнародних стандартів фінансової звітності щодо розкриття інформації про зменшення корисності активів в обліку та звітності.

Ключові слова: одиниця, що генерує грошові потоки, збитки від зменшення корисності, сума очікуваного відшкодування, корпоративні активи.

Постановка проблеми. Розвиток довгострокових відносин із зарубіжними партнерами, залучення іноземних інвестицій і вихід на міжнародні ринки капіталу, прагнення створити необхідні умови для залучення іноземних інвестицій та забезпечити як зарубіжних, так і вітчизняних користувачів, включаючи державу, інвесторів і менеджерів достовірною і зрозумілою інформацією про фінансове положення організації, вимагають від суб'єктів господарювання формування звітної інформації у відповідності з міжнародними стандартами фінансової звітності (надалі – МСФЗ).

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1] одним із базових принципів побудови облікової системи держави є принцип історичної собівартості. Але при переході на МСФЗ від підприємств вимагається більше уваги приділяти справедливій оцінці своїх активів, зокрема необоротних.

Однією із важливих питань оцінювання необоротних активів, що постають перед підприємствами сьогодні, є методичні підходи до оцінки збитків від зменшення їхньої корисності, що прямо впливатиме на балансову вартість необоротних активів. Проте в практичній діяльності не завжди можливі здійснити перевірку на зменшення корисності

окремого необоротного активу. Тому аналіз активів на предмет їхнього знецінення доцільно проводити на рівні одиниці, що генерує грошові кошти. Це зумовлює необхідність дослідження порядку формування такого агрегованого об'єкта та методики оцінювання збитків від його знецінення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями оцінки та відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності збитків від зменшення корисності необоротних активів займалися такі відомі вчені як Голов С.Ф. [6], Новицька С.С. [7], Палій В.Ф. [8], Маляревський Ю.Д. [9] та інші. Але, вони по-перше, приділяли увагу аналізу знецінення окремих необоротних активів, а, по-друге, аналізували в основному положення Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 36 «Зменшення корисності активів» (далі – МСБО 36) [4]. Отже, особливості перевірки на зменшення корисності одиниці, що генерує грошові кошти, та методичні аспекти обліку збитків від знецінення такої одиниці, детально не досліджено.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Як свідчить аналіз останніх публікацій з питань оцінки збитків від зменшення корисності активів підприємства, незважаючи на значні напрацювання у цій сфері, ряд питань

залишається до кінця не вирішеним. Так, доцільно більше уваги приділити порядку формування складу одиниці, що генерує грошові кошти, дослідити особливості процедури її перевірки на зменшення корисності, а також розглянути методичку відображення в обліку та фінансовій звітності збитку від знецінення такого об'єкта.

Мета статті. Дослідити порядок формування одиниці, що генерує грошові кошти, а також визначити, як оцінити та відобразити збиток від знецінення цього об'єкта.

Виклад основного матеріалу. В Україні основним документом, який регулює порядок визнання і оцінювання збитків від зменшення корисності, а також їх відновлення є П(С)БО 28 «Зменшення корисності активів» [5]. Згідно вимог цього стандарту, суб'єкти господарювання зобов'язані обліковувати свої активи за балансовою вартістю, яка не перевищує суму їх очікуваного відшкодування в майбутньому, що відповідає принципу обачності. Збитком від зменшення корисності визнається величина перевищення балансової вартості активу або одиниці, що генерує грошові кошти, над сумою його (її) очікуваного відшкодування. При цьому, сумою очікуваного відшкодування є більша з двох оцінок: справедливої вартості активу за мінусом витрат на його вибуття та вартості використання активу.

Перевірка на зменшення корисності з подальшим визнанням збитку може здійснюватися для таких об'єктів:

- окремого активу;
- окремої одиниці, що генерує грошові кошти (далі – ОГГК);
- групи, яка складається із декількох одиниць, що генерують грошові кошти (генеруючої одиниці).

Якщо тривале використання активу не забезпечує незалежних надходжень грошових коштів, сума очікуваного відшкодування визначається для одиниці, що генерує грошові кошти, до якої належить актив. Одиниця, що генерує грошові кошти, – це найменша ідентифікована група активів, яка забезпечує надходження грошових коштів в результаті їх тривалого використання, які в значній мірі незалежні від надходжень грошових коштів від інших активів або груп активів [5].

Балансова вартість одиниці, що генерує грошові кошти, включає балансову вартість лише тих активів, які обгрунтовано і послідовно можуть бути прямо віднесені до цієї одиниці і які будуть генерувати майбутні надходження грошових коштів, на основі яких розраховується цінність від використання цієї генеруючої одиниці. Саме на рівні ОГГК, як правило, перевіряються на зменшення корисності корпоративні активи, які не створюють грошових надходжень окремо від решти активів підприємства, але супроводжують цей процес. Отже, під корпоративними активами розуміють активи (за винятком гудвілу), які сприяють майбутнім грошовим потокам від кількох одиниць, що генерують грошові кошти, одночасно, наприклад, будівля головного офісу, електронно-обчислювальна техніка тощо. Проблема полягає в тому, що індивідуальна сума очікуваного відшкодування корпоративних активів не може бути визначена. Тому, перевірка на зменшення корисності корпоративних активів відбувається на рівні генеруючої одиниці або групи генеруючих одиниць, до якої відноситься цей корпоративний актив. У разі, коли частка балансової вартості корпоративного активу може бути підпорядкована одній одиниці, що генерує грошові кошти, підприємство повинно порівняти балансову вартість цієї одиниці, що генерує грошові кошти (включаючи частку

балансової вартості підпорядкованого корпоративного активу) з сумою очікуваного відшкодування всієї ОГГК. Якщо таке підпорядкування, наприклад, через нерівномірне використання корпоративного активу, не може бути здійснено, тоді одиниця, що генерує грошові кошти, спочатку перевіряється на зниження вартості без врахування корпоративного активу, і якщо таке зниження фіксується, слід негайно визнати збиток. Таким чином, перевірка на знецінення проводиться додатково на рівні групи одиниць, що генерують грошові кошти, де міститься корпоративний актив (активи).

Часто до складу корпоративних активів прирівнюються гудвіл. Відповідно до МСБО 19 «Об'єднання підприємств» гудвіл – це актив, який втілює у собі майбутні економічні вигоди, що виникають від інших активів, придбаних в об'єднанні бізнесу, які неможливо індивідуально ідентифікувати та окремо визнати [10]. Отже, за своєю сутністю його перевірити на зменшення корисності окремо від інших активів неможливо. Тому гудвіл тестується на можливе знецінення на рівні одиниці, що генерує грошові кошти.

Слід відмітити, що ОГГК не включає зобов'язання, за виключенням тих, без яких неможливо визначити суму її відшкодування.

Зменшення корисності одиниці, що генерує грошові кошти, може відбуватися двома шляхами:

– знецінення відбувається в самій одиниці, що генерує грошові кошти; при цьому в його балансову вартість можуть бути включені корпоративні активи або гудвіл. Наприклад, видавництво публікує різноманітні журнали, і, кожен журнал може являти собою одиницю, що генерує грошові кошти, якщо дохід від продажу та рекламні витрати можуть бути ідентифіковано та виділено окремо від інших журналів;

– знецінення повинно бути розподілено на групу, яка складається з декількох одиниць, що генерують грошові кошти, оскільки корпоративний актив або гудвіл відносяться до такої групи і не можуть бути віднесені до окремих підрозділів. Наприклад, будівля, що знаходиться у володінні одного виробничого підприємства, використовується наполовину, як офіс для адміністрації. Інша половина будівлі здається в оренду. Доходи від оренди решти будівлі повністю незалежні від виробничої діяльності та оборотів підприємства.

Перевірка на зменшення корисності одиниць, що генерують грошові кошти, проводиться шляхом порівняння балансової вартості одиниці, включаючи гудвіл, з її сумою відшкодування.

Перевірка на зменшення корисності гудвілу проводиться в декілька етапів:

1) ідентифікація генеруючих одиниць, між якими розподіляється гудвіл, і розподіл гудвілу між цими одиницями;

2) перевірка генеруючих одиниць на зменшення корисності;

3) визнання збитку від зменшення корисності (при його наявності).

Гудвіл розподіляється між тими генеруючими одиницями, які отримують вигоди від синергії в результаті об'єднання бізнесу, виходячи з наступних критеріїв:

– генеруючі одиниці становлять найнижчий рівень, на якому гудвіл відслідковується для цілей управління бізнесом;

– генеруючі одиниці не повинні бути більшими за сегмент, виходячи з вимог формування звітних сегментів відповідно до МСБО 29 «Фінансова звітність за сегментами» [2].

– розподіл гудвілу має бути завершеним на звітну дату за період, наступний за періодом, в якому відбулося об'єднання бізнесу.

Щоб проілюструвати порядок оцінки збитків від зменшення корисності ОГГК, розглянемо такий приклад. Припустимо, що підприємство «Стріла» було придбане корпорацією «Сузір'я». Підприємство «Стріла» було поділено на дві ОГГК, балансова вартість активів яких розподілилась наступним чином:

- генеруюча одиниця № 1 – 2500 тис. грн.;
- генеруюча одиниця № 2 – 1500 тис. грн.;
- гудвіл – 1200 тис. грн.

В поточному періоді у генеруючої одиниці № 2 істотно знизилася надходження грошових коштів. Розподіл гудвілу на звітну дату здійснюється наступним чином (табл. 1).

Таблиця 1

Порядок розподілу гудвілу на звітну дату

Показник	ОГГК № 1	ОГГК № 2	Загальні активи генеруючих одиниць	Гудвіл	Разом
Балансова вартість, тис. грн.	2500	1500	4000	1200	5200
Питома вага гудвілу	0,625	0,375	1,000	–	–
Розподіл вартості гудвілу, тис. грн.	750	450	–	1200	–
Балансова вартість після розподілу гудвілу, тис. грн.	3250	1950	–	–	5200

Величина очікуваного відшкодування одиниці, що генерує грошові кошти, № 2 на кінець звітного періоду оцінюється в 1780 тис. грн. Отже, збиток від її знецінення складає: $1950 - 1780 = 170$ тис. грн., який повністю відноситься на зменшення до гудвілу (табл. 2).

Таблиця 2

Відображення балансової вартості знецінених активів

Показник	ОГГК № 1	ОГГК № 2	Загальні активи генеруючих одиниць	Гудвіл	Разом
Балансова вартість з урахуванням знецінення, тис. грн.	2500	1500	4000	1030	5030

Якщо неможливо послідовно пропорційно розподілити вартість гудвілу між одиницями, що генерують грошові кошти, в якості генеруючої одиниці вибирається підприємство повністю як можлива найменша сукупність двох раніше визначених генеруючих одиниць. Припустимо, що вартість очікуваного відшкодування для такої агрегованої ОГГК одиниці оцінена в 4920 тис. грн. Отже, збиток від знецінення становить 280 тис. грн. ($5200 - 4920$) і по-

вністю списується за рахунок зменшення балансової вартості гудвілу. Балансова вартість ОГГК № 1 і ОГГК № 2 залишилася без змін, тобто збиток від знецінення по ОГГК № 2 відсутній.

Перевірка на зменшення корисності для ОГГК, до якої був віднесений гудвіл, може проводитися в будь-який час протягом річного періоду, за умови, що вона проводиться кожного року в один і той самий період часу. Різні одиниці, що генерують грошові кошти, можуть перевірятися на зменшення корисності в різний час. Проте, якщо деяка частина або весь гудвіл, віднесений до генеруючої одиниці, виник в результаті об'єднання бізнесу протягом поточного річного періоду, то ця одиниця повинна перевірятися на зменшення корисності до кінця цього періоду. За наявності ознак зменшення корисності ОГГК, яка включає гудвіл, вона також повинна бути перевірена на зменшення корисності. Таким чином, перевірка на зменшення корисності генеруючої одиниці, яка включає гудвіл, проводиться:

- щорічно, незалежно від наявності ознак зменшення корисності одиниці;
 - в будь-який момент протягом звітного періоду, за наявності ознак зменшення корисності одиниці.
- При перевірці на зменшення корисності ОГГК, яка включає гудвіл, може бути використаний самий останній розрахунок суми відшкодування, який був зроблений в попередньому періоді, якщо задовольняються наступні умови:

- активи і зобов'язання одиниці значно не змінилися з моменту розрахунку;
- отримана при розрахунку сума відшкодування була значно вище балансової вартості одиниці;
- на основі аналізу подій, які відбулися з моменту розрахунку і зміни обставин, можна зробити висновок про низьку ймовірність зниження суми відшкодування нижче балансової вартості одиниці.

Якщо в результаті перевірки на зменшення корисності балансова вартість ОГГК, включаючи гудвіл, менша величини очікуваного відшкодування, тоді зменшення корисності генеруючої одиниці і, відповідно, гудвілу немає. У разі, коли балансова вартість одиниці, що генерує грошові кошти, включаючи гудвіл, більше суми відшкодування, тоді визнається зменшення корисності на суму перевищення.

Збиток від зменшення корисності одиниці, що генерує грошові потоки, яка включає гудвіл, слід визнавати у складі витрат звітного періоду і включати до звіту про сукупний дохід. Проте, якщо актив враховується за переоціненою вартістю на рахунок прибутків та збитків або на рахунок по обліку переоцінки.

П(С)БО 28, так само як і МСБО 36 встановлює обмеження пропорційного розподілу збитку від зменшення корисності: балансова вартість активів, на які розподіляється збиток від зменшення корисності не повинна опускатися нижче найбільшої з:

- справедливої вартості активу за вирахуванням витрат на продаж (якщо вона може бути визначена);
- вартості використання активу (якщо вона може бути визначена);
- нуля.

Нерозподілений збиток від зменшення корисності розподіляється між іншими активами пропорційно їх балансовій вартості. Залишок нерозподіленого збитку від знецінення визнається в якості зобов'язання лише тоді, коли цього вимагають інші П(С)БО України.

При відображенні у звітності результатів перевірки, необхідно обрати один із двох варіантів визнання збитку від зменшення корисності: прямим списанням із відображенням дебету рахунків витрат від операційної діяльності в кореспонденції із рахунками довгострокових активів та непрямим списанням, з відображенням по дебету рахунків витрат від операційної діяльності в кореспонденції з рахунком «Зменшення корисності активів», на якому накопичується інформація про визнаний збиток від зменшення корисності. В цьому випадку для отримання інформації про балансову вартість довгострокових активів варто брати до уваги не лише сальдо по рахунку «Амортизація», але і залишок по рахунку «Зменшення корисності активів».

Крім того, необхідно враховувати положення МСБО 36, які вимагають розкриття інформації по кожному класу активів про суму збитків від зменшення корисності визнаних у звіті про прибутки та збитки і за якою статтею цього звіту вони відображаються. Для виконання цієї вимоги вважаємо за необхідне переглянути в робочому плані рахунків відповідні субрахунки по рахункам витрат, наприклад: в межах рахунку «Загальновиробничі витрати», субрахунок «Збитки від зменшення корисності активів»; аналітичний рахунок «Зменшення корисності основних засобів» або рахунку «Адміністративні витрати», субрахунок «Збитки від зменшення корисності активів адміністративного призначення», аналітичний рахунок «Змен-

шення корисності основних засобів». В результаті, визнаний збиток від зменшення корисності буде включений в наступні статті звіту про прибутки та збитки (звіту про сукупний дохід): той збиток, який відноситься до виробничих приміщень і обладнання – до статті «Собівартість продажу»; той, який відноситься до об'єктів комерційного призначення – до статті «Витрати на збут»; той, який відноситься до об'єктів комерційного призначення – до статті «Адміністративні витрати».

Висновки і пропозиції. Внаслідок несприятливих економічних перспектив, активи в багатьох галузях можуть генерувати менші економічні вигоди (грошові потоки), ніж очікувалось при їх придбанні. Відповідно, збільшується ймовірність того, що балансова вартість активів перевищить їх суму очікуваного відшкодування і виникне необхідність визнання збитку від зменшення корисності.

Вирішення проблеми визнання збитку від зменшення корисності вимагає:

1) створення методичних рекомендацій щодо адаптації вимог П(С)БО 28 на практиці;

2) удосконалення плану рахунків в частині відображення збитків від зменшення корисності;

3) підвищення рівня професійної підготовки облікового персоналу.

Крім того, успішне застосування методів оцінки і правил обліку, що передбачені МСФЗ залежить як від гармонізації з ними положень законодавчої та нормативної бази, так і від рівня економічного розвитку України.

Список літератури:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність за сегментами» [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив зміни валютних курсів» [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 36 «Зменшення корисності активів» [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
5. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
6. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами. – Х.: Фактор – 2007. – 976 с.
7. Новицька С.С. Методичні підходи щодо здійснення оцінки зменшення корисності основних виробничих фондів // Вісник Хмельницького національного університету – 2009. – № 1.
8. Маляревський Ю.Д. Облік активів підприємства: навчальний посібник. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2010. – 192 с.
9. Палий В. Ф., Международные стандарты учета и финансовой отчетности: Учебник. – 3-е изд., испр. и доп. – М.: ИНФРА – М, 2007. – 512 с.
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств» [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

Иващенко И.Н.

Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана

ПРИЗНАНИЕ УБЫТКОВ ОТ УМЕНЬШЕНИЯ ПОЛЕЗНОСТИ ЕДИНИЦЫ, ГЕНЕРИРУЮЩЕЙ ДЕНЕЖНЫЕ ПОТОКИ

Аннотация

В статье исследован порядок признания убытков от уменьшения полезности единицы, генерирующей денежные потоки. Исследованы требования Международных стандартов финансовой отчетности относительно раскрытия информации об уменьшении полезности активов в учете и отчетности.

Ключевые слова: убытки от уменьшения полезности, единица, генерирующая денежные потоки, сумма ожидаемого возмещения, корпоративные активы.

Ivashchenko I.M.

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

RECOGNITION OF IMPAIRMENT LOSSES OF CASH GENERATING UNIT**Summary**

The article examined the procedure for the recognition of impairment losses of cash generating unit. Investigated the requirements of International Financial Reporting Standards regarding the disclosure of information about them in the accounting and financial statements.

Keywords: cash generating unit, impairment losses, recoverable amount, corporate assets.

УДК 658:001.895

**ІНЖИНІРИНГОВІ ПРОЕКТИ: СУТНІСТЬ, КЛАСИФІКАЦІЯ
ТА ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ****Кацшин В.М.**

Національний університет «Львівська політехніка»

З'ясовано сутність інжинірингових проектів. Виявлено специфічні риси інжинірингових проектів та проведено групування видів таких проектів з урахуванням специфіки та напрямів інжинірингової діяльності. Визначено шляхи застосування запропонованого групування видів інжинірингових проектів при формуванні методичних засад їх економічного обґрунтування.

Ключові слова: інжиніринг, напрями інжинірингу, інжиніринговий проект, класифікація проектів, обґрунтування проектів, ефективність інжинірингових послуг.

Постановка проблеми. Підвищення рівня інвестиційної та інноваційної активності суб'єктів господарювання в Україні потребує збільшення кількості та зростання масштабів інвестиційних проектів, що реалізуються ними. Однак, здійсненню будь-якого інвестиційного проекту, особливо проекту, що має інноваційне спрямування, повинно передувати ретельне оцінювання його ефективності та обґрунтування доцільності його реалізації, а також урахування наявності альтернативних варіантів вкладення інвестиційних ресурсів. Для цього необхідними є чітке уявлення сутності та послідовності процесу реалізації проектів, а також виокремлення їх типів за різними класифікаційними ознаками, що дозволяє урахувати специфіку тих чи інших інвестиційних проектів при проведенні проектного аналізу.

У сучасних умовах розвитку вітчизняної економіки важливим інструментом підвищення ефективності діяльності підприємств є інжиніринг. У загальному розумінні інжиніринг являє собою інженерно-консультативні послуги, пов'язані з підготовкою виробничого процесу та із забезпечення нормального перебігу процесів виготовлення та реалізації продукції, що надаються спеціалізованими фірмами. При цьому слід зазначити, що інжинірингові послуги окрім суттєвої специфіки вимагають у їх споживачів понесення певного розміру інвестиційних витрат. У зв'язку з цим надання таких послуг можна ототожнювати з реалізацією певного інвестиційного проекту, що, як і будь-який інший проект, потребує відповідного обґрунтування доцільності його реалізації. У свою чергу, таке обґрунтування потребує з'ясування сутності та особливостей інжинірингових проектів, а також проведення їх класифікації, що дозволить покращити методичне забезпечення оцінювання ефективності здійснення цих проектів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Враховуючи, що інжиніринговий проект є різновидом інвестиційного проекту, доцільно розглянути існуючі в сучасній літературі підходи до тлумачення поняття інвестиційного проекту та класифікації його видів. Слід відзначити, що не дивлячись на існування великої кількості публікацій, присвячених цим питанням, запропоновані різними авторами способи тлумачення терміну «інвестиційний проект», як і способи групування видів проектів, є доволі подібними один до одного. При цьому переважна більшість авторів ототожнює інвестиційний проект з певним документом або сукупністю документів. Так, у роботі [1] зазначається, що інвестиційний проект являє собою письмовий документ, де з'ясовано мету, методи реалізації, опис об'єкта інвестування, фінансову доцільність інвестиції [1, с. 284]. Подібною думки щодо сутності інвестиційного проекту додержуються, зокрема, і автори роботи [2], які ототожнюють його із сукупністю документів, що визначають необхідність і доцільність здійснення реального інвестування, що містять економічні, правові, організаційні, технічні й інші аспекти інвестиційного планування [2, с. 135].

Деякі науковці, зокрема автори робіт [3-5], описують сутність інвестиційного проекту з більш широких позицій, розглядаючи його як інвестиційний захід із заздалегідь визначеною метою, досягнення якої означає завершення проекту.

Описані підходи до визначення сутності інвестиційного проекту поєднав автор роботи [6], який в якості проекту запропонував розглядати повний комплект організаційно-технічних і фінансово-економічних документів і заходів, необхідних для досягнення поставленої мети в умовах обмеженості наявних ресурсів з обов'язковим отриманням позитивного економічного чи соціального ефекту [6, с. 14]. При цьому у роботі [6] наводиться деталь-